

Julkaisija Helsingin yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS, Kasvitieteen yksikkö.

Toimitus Mikko Piirainen (päätoimittaja, puh. 02941 24438), Leena Helynranta (toimitussihteeri, puh. 02941 24435), Juha Suominen, Pertti Uotila.

Toimituksen osoite, Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS, PL 7, 00014 Helsingin yliopisto.

Toimituksen sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@helsinki.fi (paitsi juha.suominen@kopteri.net).

Tilaukset ja osoitteenmuutokset Paula Björn, puh. 02941 24437, postiosoite yllä, sähköposti kasvimuseo@helsinki.fi.

Taitto Leena Helynranta. **Painatus** Vammalan Kirjapaino, Sastamala.

Lutukka ilmestyy vuosittain neljänä numerona. Vuoden 2015 vuosikerran **tilaushinta** on 23,50 € (sis. alv. 10 %).

www.luomus.fi/lutukka

Lutukka is a floristic periodical quarterly published by the Botany Unit, Finnish Museum of Natural History, University of Helsinki. It contains small articles on Finnish flora, both flowering plants and cryptogams, floristics, important plant finds, floristic mapping, threatened plants, working techniques, news and book reviews. Lutukka is the Finnish name of *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medik.

Editors Mikko Piirainen (Editor-in-Chief), Leena Helynranta, Juha Suominen, Pertti Uotila.

Address Botany Unit, Finnish Museum of Natural History, P.O. Box 7, FI-00014 University of Helsinki.

Kansikuva Villapää, karvapää, nukkaheinä, pumpuliheinä, kurenuntuva, mustapää (nuoret kukinnot), jussinparta, miekkaheinä, piirtoheinä, piirtoluikka, kitu, luke, luikkuheinä, rutas. Moneksi kutsuttu tupasvilla (*Eriophorum vaginatum*) on Luonnonkukkien päivän 2015 teemalaji. — Valokuva Mikko Piirainen, kansanomaiset nimet mm. Suhonen, P. 1936, Suomalaiset kasvinnimet. Annales Botanici Societatis Vanamo 7 (1).

Lajitieto nettiin

Biologista laji- ja levinneisyystietoa tarvitaan – sen käyttäjiä ovat niin tutkijat, viranomaiset, harrastajat kuin ns. laaja yleisökin. Vapaasti saatavilla olevaa digitaalista tietoa voidaan käyttää myös erilaisten palvelusovellusten pohjana monenlaisiin tarkoituksiin vaikkapa matkailubisneksen, opetuksen, luonnonsuojelun – ja miksei puhtaasti viihteenkin tarpeisiin. Suomessa tällainen tieto on toistaiseksi ollut hajallaan pääosin eliöryhmien ja tiedonkerääjätoimien mukaan, ja tiedon tarvitsijan on täytynyt olla hyvin perillä siitä, mistä mitään tietoa on (mahdollisesti) ollut saatavissa. Monessa maassa, esimerkiksi pohjoismaisissa naapureissamme, lajitiedon jakelukanavat ovat jo vakiintuneet, Ruotsissa osoitteessa <http://www.artdatabanken.se/> ja Norjassa <http://www.artsdatabanken.no/>. Suomessakin vastaavaa palvelua on jo pidempään toivottu eri yhteyksissä mutta keskitetty lajitiedon jakelukanava on toistaiseksi antanut odottaa itseään. Suomeen perustettavasta lajitietokeskuksesta tehtiin periaatepäätös vuonna 2012 pidetyssä ympäristöministeriön koolle kutsumassa seminaarissa, jossa Luonnontieteellinen keskusmuseo valtuutettiin vetämään valtakunnallista hanketta pal-

velun pystyttämiseksi. Suunnitelma sai pontevammin tuulta purjeisiinsa vuonna 2014, kun valtiovarainministeriö ja Suomen Akatemia myönsivät rahoituksen laajemmalle tietojärjestelmiä ja avointa dataa koskevalle hankkeelle, jossa lajitietokeskus on mukana yhtenä osana. Seuranneen tiiviin kehitystyön tuloksena **Suomen Lajitietokeskus** julkistettiin virallisesti toukokuun 2015 lopulla pidetyssä avajaisseminaarissa.

Lajitietokeskuksen tavoitteena on koordinoita suomalaisten eliötietojen keruuta, analysointia, raportointia, arkistointia ja avointa saatavuutta. Palvelun taustalla on yli kymmenen eri tahon yhteistyö, ja sen tekniikka toimii Luonnontieteellisessä keskusmu-seossa. Hankkeen tärkeänä osana on uuden sisällön tuottaminen mm. luonnontieteellisiä kokoelmia digitoimalla. Suuren yleisön ja harrastajien kannalta kiinnostavimpia lajitietokeskuksen palveluita ovat varmaankin eliönimistöt, levinneisyystiedot ja aikaisemmat havainnot sekä mahdollisuus toimittaa omia havaintojaan yleiseen käyttöön. Aikaa myöten palveluun liitetään myös muita harrastusta ja lajinnäilyä tukevia osia kuten tekstimuotoisia lajikuvauskuvia, kuvia ja määrittämissä.

Lajitietokeskuksen verkkopalvelu avattiin keskeneräisenä ja uusina ominaisuuksina tarkoitus lisätä vähitellen. Palvelun keskeneräisyys tarkoittaa mm. sitä, että eri eliöryhmien kohdalla tiedon laatu ja määrä vaihtelevat ja käytettävissä olevat aineistot ovat erilaisia. Kasvitieteellisistä palveluista tällä hetkellä toimivat lähinnä Kasikka-tietokannan haku ja nimistöluettelo. Lajitietosivuilta löytyvät myös mm. havaintotiedon ilmoituslomake sekä linkit Hatikkaan, vieraslajisivustolle ja Luonto-Liiton kevätseurantaan. Toistaiseksi Lajitietokeskuksen putkilokasvinnimistö on Retkeilykasvion 4. painoksen ja sen vuonna 2005 Lutukassa julkaistun täydennysosan mukainen ja siis jo monin kohdin vanhentunut. Uusi, ajantasainen nimistö saadaan käyttöön valmisteilla olevan Retkeilykasvion uuden painoksen toimitustyön edettyä tarpeeksi pitkälle. Muutakin täydennettävää ja kehitettävää riittää runsaasti.

Lajitietokeskuksen tietoaisteistoihin, sisältöön ja erilaisiin hakupalveluihin voi käydä tutustumassa osoitteessa laji.fi. Palvelun kehittämisen kannalta on tärkeää, että tieto sen olemassaolosta leviää ja että käyttäjiltä saadaan palautetta sen eri osien toimivuudesta. — Mikko Piirainen